

KONFERENSIYALAR.COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**VI RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

AVGUST, 2025

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**VI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2025-yil, avgust

TOSHKENT-2025

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
VI Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.1-jild, 6-son (avgust, 2025-yil). – 177 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 7-avgust

Mas'ul muharrir:
Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi VI Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan. Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Scienceproblems team, 2025-yil
© Mualliflar jamoasi, 2025-yil

MUNDARIJA

TEXNIKA FANLARI

Bozorboyev Abbasjon, Ravshanov Shavkat

KUNJUT O'SIMLIGINING XUSUSIYATLARI VA UNING HOSILINI YIG'ISHTIRIB OLISHDAGI MUAMMOLARI..... 6-9

Iskandarov Orifxon

TIRIKOTAJ MATOLARIDA SIFAT NAZORATI..... 10-12

Odinayev Mirjalol

"AI-TRANSLATE" TEXNIK HUJJATLARNI SUN'YI INTELLEKT ORQALI AVTOMATIK TARJIMA

QILISH VA HUQUQIY MASLAHATLAR AXBOROT TIZIMI – TEXNIK JIHATDAN TARTIBGA

SOLISHDA INNOVATSION YECHIM 13-18

QISHLOQ XO'JALIGI FANLARI

Karimov Nurbek

TURLI USULDA YERGA ISHLOV BERISHNI SOYA PARVARISHLANGAN MAYDON

TUPROG'INING SUV O'TKAZUVCHANLIGIGA TA'SIRI 19-22

TARIX FANLARI

Bobojonova Zuxra

TEMURIY MALIKALARNING HUKMDORLAR HAYOTIDAGI O'RNI..... 23-25

Xalilov Baxodir

ZAMONAVIY KUTUBXONALARNING MAKTABDAN TASHQARI TA'LIMDAGI O'RNI: NAVOIY

VILOYATI MISOLIDA..... 26-31

Xoliqova Ra'noxon

"MARKAZIY OSIYODA SUN'YI INTELLEKT TUFAYLI AYOLLAR IMKONIYATLARI: STEM TA'LIMI,

GENDER TENGLIGI VA IQTISODIY FAOLLIK SSENARIYLARI" 32-34

Xasanova Nargiza

YANGI DAVR: ILM-FANI INNOVASIYALARIDA AYOL-QIZLAR ISHTIROKINING DOLZARB

AHAMIYATI..... 35-38

IQTISODIYOT FANLARI

Salomov Temurbek

THE ROLE OF PILGRIMAGE TOURISM IN ENHANCING THE SERVICE SECTOR:

A CASE STUDY OF UZBEKISTAN..... 39-43

Raxmanov Ulugbek

TIJORAT BANKLARIDA BUXGALTERIYA HISOBINING HISOBVARAQLAR REJASIGA MUVOFIQ

TAHLILIIY AVTOMATLASHTIRILGAN NAZORAT MEXANIZMINI YARATISH 44-45

Toshtemirov To'liqin

KICHIK TADBIRKORLIK SUB'EKTLARINING SUN'YI BO'LINISH MUAMMOLARI..... 46-49

Mansurova Sayyora

INNOVATSION PROPTECH-PLATFORMALAR VA

ULARNING KO'CHMAS MULK BOZORIGA TA'SIRI 50-53

Rajabov Alibek

INNOVATSION IQTISODIYOTNI SHAKKLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARIH..... 54-57

Ochilov Mels, Sayfiyeva Parizoda

EFFECTS OF INDUSTRIAL POLICY ON THE INVESTMENT ENVIRONMENT: LESSONS FROM

GLOBAL EXPERIENCES..... 58-60

FALSAFA FANLARI

Abdullayev Sodiqjon

MILLIY O'ZLIKNI TIKLASH JARAYONIDA EKOLOGIK TAFAKKUR VA SALOMATLIK

QADRIYATLARI..... 61-66

Gafurova Munajat

O'ZBEKISTONDA GENDER TENGLIGINI TA'MINLASHDAGI JAMIYAT VA

DAVLAT O'RTASIDAGI DIALEKTIK MUNOSABATLARI..... 67-70

Davronov Bahodir

SUN'IY INTELEKT YORDAMIDA AXBOROT MUHITINING GUMANITAR QADRIYATLARGA

NISBATAN ASIMMETRIK MUNOSABATI..... 71-76

Latipov Sardor

KORRUPSIYANING TARIXAN SHAKLLANISHI VA TURLARI..... 77-81

FILOLOGIYA FANLARI

Xoliyorova To'lg'anoy

O'ZBEK TILI MILLIY KORPUSINING TA'LIM VA ILMIY TADQIQOTLARDAGI O'RNI..... 82-83

Ro'ziyev Temur

ADABIY-ESTETIK QARASHDA TAFAKKUR VA TUYG'UNING O'RNI..... 84-92

Gulmuradova Sobira

"XUSHKELDI" DOSTONI MATNI TARKIBIDAGI ETNOGRAFIKMLARNING MILLIY –

MADANIY XUSUSIYATLARI..... 93-95

Qosimova Malika

SINXRON TARJIMADA MASHINA TARJIMASINING AFZALLIKLARI XUSUSIDA..... 96-99

Bahromjonova Shahnoza

HODI ZARIF VA YANAGITA KUNIO ILMIY MEROSI:

FOLKLORSHUNOSLIKDA QIYOSIY TAHLIL..... 100-102

Ayimbetova Damekhan

ZAMONAVIY INGLIZ SHE'RIYATIDA HAYVONLARNI

TASVIRLASHNING O'ZIGA XOSLIKLARI..... 104-107

YURIDIK FANLARI

Komilov Avazbek

INTIZOMIY JAVOBGARLIK TO'G'RISIDA ISH QO'ZG'ATISH HAQIDAGI QAROR,

UNING SHAKLI VA MAZMUNIGA NISBATAN TALABLAR..... 108-110

Shamsitdinova Manzura

TEACHING LISTENING COMPREHENSION..... 111-112

Xadjiyev Azizbek

"IJTIMOIY ADOLAT" TAMOIYILINING XALQARO QONUNCHILIK

AMALIYOTIDA YORITILISHI..... 113-116

Уктамов Комрон

РЕГУЛИРОВАНИЕ ТРАНСГРАНИЧНЫХ ВОД ПЕРВЫМ ВОДНЫМ КОДЕКСОМ

РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН..... 117-123

Исмоилов Бехрузбек	
ОСОБЕННОСТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИОННЫХ УСЛУГ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	124-129

PEDAGOGIKA FANLARI

Qo'shmurodova Aziza	
BOSHLANG'ICH SINFLARDA VATANGA MUHABBAT TUYG'USINI SHAKLLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA INTEGRATSIYALASHGAN TA'LIM METODLARINI QO'LLASH.....	130-133

Mamatqosimova Nodira	
SSENARIY YARATISHDA BADIY ADABIYOT NAMUNALARIDAN FOYDALANISH USULLARI.....	134-137

Sattoriy Shohruh	
TA'LIM SIFATI USTIDAN NAZORAT MEXANIZMLARINI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	138-141

Jabborova Umida	
TEXNOLOGIYA DARSLARIDA O'QUVCHILARNING TEXNIK SAVODXONLIGINI ROBOTOTEXNIKA ELEMENTLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI.....	142-144

Xujanazarova Nozima	
RAQAMLI PLATFORMALARDA IQTISODIY MATNLARNI TARJIMA QILISHGA YO'NALTIRILGAN INTERAKTIV O'QUV TOPSHIRIQLARI VA KEYS-STADIYALARNI YARATISH.....	145-148

Aripjanova Dinora	
RAQOBATBARDOSH RAHBAR SHAXSINI SHAKLLANTIRISHDA MOTIVATSIYA MEXANIZMLARINING SAMARALI MODELI.....	149-151

Dosanova Gulbanu	
OLIY TA'LIM MUASSASALARI TALABALARIDA AXBOROT MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING DIDAKTIK SHART-SHAROITLARI.....	152-154

Isokov Ravshanbek	
INNOVATIVE APPROACHES TO FOSTERING HISTORICAL MEMORY AND CULTURAL IDENTITY IN STUDENTS.....	155-160

TIBBIYOT FANLARI

Urunbayeva Dilorom, Xudaybergenova Shaxnoza	
XOSHIMOTO TIREOIDITINING KECHISHIDA RUXNING O'RN.....	161-163

Nabiyeva Umida	
GIPERTONIYANING KELIB CHIQISHI VA OLDINI OLISHNING ZAMONAVIY TAMOIYILLARI.....	164-166

PSIXOLOGIYA FANLARI

Polvanov Rasulbek	
INTERNET QARAMLIGI VA SHAXSNING IJTIMOY MOSLASHUVIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR ZAMONAVIY MAUGLI SINDROMI KONTEKSTIDASH.....	167-172

Усманова Лилия	
ТИПОЛОГИЯ СЕМЬИ В УЗБЕКИСТАНЕ: ТРАДИЦИИ, ТРАНСФОРМАЦИИ И СОВРЕМЕННЫЕ ВЫЗОВЫ.....	173-176

TARIX FANLARI

TEMURIY MALIKALARNING HUKMDORLAR HAYOTIDAGI O'RNI

Bobojonova Zuxra Farxod qizi

Abu Rayhon Berunuy nomidagi Urganch davlat universiteti tuzilmasidagi
qatag'on qurbonlari xotirasi muzeyi kata ilmiy hodimi
Tel: +998 99 9661494

Annotatsiya. Ushbu maqolada temuriy malikalar xususan Bibixonim va Xonzoda begim va ularning hayoti, zehni, davlatda tutgan o'rni haqida so'z boradi. Suningdek zamondosh va keying davr tarixchilarning asarlaridan iqtiboslar keltiriladi. Bunda tarixchilar: Sharafiddin Ali Yazdiy, Turg'un Fayziyev, Vladimir Bartold, ganzales de Klavixo asarlaridan foydalanildi.

Kalit so'zlar: Amir Temur, shaxzodalar, Kon'e, Bibixonim

THE ROLE OF TIMURID PRINCESSES IN THE LIFE OF RULERS

Bobojonova Zuxra Farxod qizi

Senior Research Fellow at the Museum of the Memory of Repression Victims, a structural unit
of Urgench State University named after Abu Rayhon Beruni

Annotation. This article tells about the Timurid queens, in particular about Bibikhanim and Khanzoda Begim, and their lives, minds, and their role in the state. The works of modern and later historians are also cited. It uses the works of historians Sharafiddin Ali Yazdi, Turgun Fayziev, Vladimir Bartold, Ganzalez de Clavixo.

Key words: Amir Timur, princes, Konye, Bibikhanim.

Kirish. Ko'hna tarixning zarvaraqlarida ko'plab tarixdan iz qoldirgan shaxslar haqida gap ketganda e'tibor davlat tuzgan hukmdorlarga, xalqni o'ziga ergashtira olgan siyosatdonlarga yoki katta katta sarhadlarni mahvf etgan sarkardalarga ko'proq qaratiladi. Tarixiy shaxslarga bunday munosabat ko'proq g'arb olamidagi tarixchilar asarlarida uchratamiz, ammo sharq dunyosi xususan, turkey olamda dunyo tan olgan hukmdorlar yonida davlat boshqaruvida hukmdordan kam bo'lmagan mavqeyga ega bo'lgan hamda sultonlarga asrlar davomida qimmatli maslahatlari bilan yordam berib kelgan ayollar haqida ham ko'plab asosli ma'lumotlarni ko'rishimiz mumkin. Temuriy malikalar haqida gap ketar ekan, Sohibqiron Amir Temurning zavjasi Bibihonim nomi bilan ulug'langan Saroy Mulkxonim niaynan kuchli hukmdor ortida turib davlatni boshqarishda tirgak bo'lgan malikalardan deb ayta olamiz.

METODLAR VA O'RGANILISH DARAJASI. Amir Temur va Saroy Mulkxonim o'rtasidagi nikoh Temurning Balx hokimi Amir Husaynustidan qilgan g'alabasidan so'ng amalga oshadi. Bu voqea haqida Sharafiddin Ali Yazdiy shunday malumot beradi: "Hazrat Husaynbekning xotunlaridan Saroy Mulk xonimni, Qazon sultonxonning qizi erdi va Ulus og'okim, Bayon Sulduzning qizi erdi, va Islom og'okim, Xizr Yasuriyning qizi erdi, va Tag'ay Turkon xotun — bularni xoss haramig'a yibardi;"[5;B.67]

Husaynning qatlidan so'ng Saroy Mulk xonimning Temur haramiga olishi haqida yana bir tarixchi shunday keltiradi: "1370-yilda sohibqiron Amir Temur jangda amir Husaynni yengib, uni qatl qildirgach, Movarounnahr hukmronligini o'z qo'lga oladi. Tabiiyki, amir Husaynning bir necha xotinlari bo'lib, haramningulug' bekasi — Tarmashirinxonning qizi

SuyunchQutlug' Og'o edi. Sohibqiron Amir Temur maqtulning haramidagi malikalar orasidan Qozonxonning qizi — Saroy Mulk xonimni, Bayon Sulduzning qizi — UlusOg'oni, Xizr Yasuriyning qizi — Islom Og'oni hamda Tag'oy Turkon Xotunni tanlab olib, idda muddati uch oy o'tgach, o'z nikohiga kiritadi.[4;B.6]. Garchi Xusayn haramidagi 4 ta ayolni o'z haramiga olgan bo'lsa ham ular orasida Saroy Mulkxonim "katta xoni" ya'ni Bibixonim deya atalgan. Buning sababi Saroy Mulkxonim Chingiziy xonlardan bo'lgan Qozog'onning nabirasi ekanligidadir. Shu o'rinda bu nikoh Amir Temurga "xonning kuyovi" ko'ragon unvonini beradi. Amir Temurning mahalliy hokimlar avlodidan ekanliginio hisobga olsak bu unvon Temurga juda qo'l kelgan.

Bu nikohdan farzand dunyoga kelmagan bo'lsa ham Bibixonim shahzodalarning tarbiyasida faol qatnashgan. Bu hodisani Temurbning shahzodalar tarbiyasini o'zining onalariga emas balki aynan Saroy Mulk xonimga ishonganini har xil izohlash mumkin jumladan, shahzodalar o'z onalari oldida erkalik qilib dangasalik qilmasligi vajidan bo'lsa, boshqa sababi Bibixonimning aql zakovati zehning o'tkirligi kelajakda shahzodalartning kuchli shaxslar qilib tarbiyalashda asosiy rol o'ynashini hisobga olgan bo'lishi mumkin. Qudratli davlat asoschisi sifatida Amir Temur ko'plab mamlakatlardan jumladan Yevropa davlatlaridan ham elchilar qabul qilgan. Shunday elchilardan biri Rui Ganzales de Klavixo bo'lib u o'zining Samarqanda bolgan 4 yillik sayohatini o'z kundaligida yozib qoldiradi. Uning malumotlarida Temurning elchilarni kutib olish marosimi tasvirlanib uning rafiqalari va oilasi va albatta Bibixonimga alohida e'tibor beriladi. Masalan Klavixo o'zining estaliklarida Saroy Mulkxonimni shunday tariflaydi: "Barcha mehmonlar O'rinlariga o'tirib saranjomlik o'rnatilgandan keyin to'yda podshoh huzurida bo'lishi lozim bo'lgan katta xotini Kan'o (Saroymulkxonim) ko'shk yonidagi saropardalarning biridan chiqib keldi. Xonim mana bunday kiyingan edi: Egnida zar bilan tikilgan etagi yergacha sudralib turgan uzun va keng yengsiz qizil shoyi ko'ylak belidan toraytirilgan, etagiga qarab kengayib boradi. Ko'ylak etagini o'n beshga yaqin ayol ko'tarib borardi. Xonimning yuziga oftobdan saqlanish uchun shunchalik ko'p miqdordagi oq upa surilgan ediki, chehrasi bamisoli oq qog'ozga o'xshardi. Qishda va yozda safarga chiqqan barcha aslzoda ayollar yuzlariga shunaqa yog'li upa surtadilar. Xonimning yuziga yupqa oq mato tashlangan, boshida faqat jangda kiyiladigan dubulg'aga o'xshash baland, qizil tusdagi bosh kiyimi. Uning bir uchi xonimning yelkasiga tushib turibdi. O'sha qizil dubulg'aga juda ko'p yirik, dona-dona marvaridlar, yoqut firuza, boshqa xilma-xil qimmatbaho toshlar qadalgan. Bosh kiyimining haligi yelkaga tushib turgan qismi zar bilan tikilgan, unga qimmatbaho toshlar va yirik marvaridlar bilan bezatilgan chiroyli oltin bargak qadalgan. Xonimning tim qora sochlari yelkasiga tushib turardi"[3;C.126] Shu o'rinda Saroy Mulkxonimga nisbatan ishlatilgan Ka'no atamasini rus tarixchisi Bartold ham o'zining Ulug'bek va uning davri asarida ham qo'llab unga shunday ta'rif beradi;"Ka'no –Bibixonim", Qozog'onning qizi, Amir Husaynning sobiq rafiqasi. Uni Saroy Mulkxonim deb ataganlar. Xonning avlodi bo'lganidan Temurning katta zavjasi hisoblangan." [1;C.47]

TADQIQOT NATIJALARI. Bibixonim bilan zamondosh bo'lib, uni o'z ko'zi bilan ko'rgan elchining ma'lumotlari ishonarlidir. Agar Elchilarni kutib olishda Saroymulkxonimning ham qatnashgani , davlat boshqaruvidagi sezilarli ta'sirini ham ko'rsatadi. Jumladan temuriy malikalar to'g'risida nafaqat sharqda balki xorijiy davvlatlar tarixnavislari ham qalam tebratganlar. Bularga Kristofer Marlouning (1564-1593) "Buyuk Temur" dramasi, Eduard Gibbon (1737-1794), avstriyalik Hammer-Purgshtal (1774-1856), nemis Fridrix Shlosser

(1176-1861), Maks Myuller (1823-1900) asarlaridir.[2;B.765] Bu asarlardan olinish mumkin bo'lgan xulosa shundan iboratki, g'arb olimlari Temurni asosan mo'g'ullar avlodiga borib taqashgan, ammo, Temur turkeylardan edi. Bu fikrning asosi sifatida uning davlatni xon unvonida emas balki, amir unvoni bilan boshqarganligida ko'rishimiz mumkin. Agar haqiqatan ham Amir Temur chingiziylar avlodidan bo'lganida qo'g'irchoq hukmdor sifatida Suyurg'atmishni xon qilib ko'tarib, amalda o'zi boshqarmagan bo'lardi. Mana shu yerda Amir Temur tomonidan nikohga olingan rafiqalari Turmush Og'a va Saroymulxonimlar Temurdan farqli ravishda mahalliy hukmdorlarning qizlari emas, chingiziy xonlar avlodidan edi. Bu shuni ko'rsatadiki, o'zi xon avlodidan bo'lmagani tufayli xon avlodlari hisoblangan ayollarga uylanganligi Amuir Temur tomonidan uzoqni o'ylab qilingan qaror edi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Бартольд В.В. Улугбек и его время,Петроградъ 1918.
2. Hakimova Muyassar Rashidovna. Temuriy malikalarning hayoti va faoliyatiga tarixiy nazar// International Journal of Education, Social Science & Humanities. Finland Academic Research Science Publishers.-2023. №11 son.
3. Клавихо, Руи де Гонсалес.Дневник путешествия в Самарканд ко двору Тимура (1403—1406). Москва: Наука.1990
4. Turg'un Fayziev. Temuriy malikalar. Toshkent.: O'zbekiston, 2012
5. Шарафуддин Али.Зафарнома. Тошкент: Шарк, 1997

**YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR**
VI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI
2025-yil, avgust

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
VI Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami. 1-
jild, 6-son (avgust, 2025-yil). – 177 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 7-avgust

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2025-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2025-yil.